

עין משפט
נר מצוה

יא א מיי פֿיל מהל' מירות הלכה טו:
יב ב שם פֿי"ב הלכה ט:
יד

יג ג מיי פֿיד מהל' ספול' מוקדשין הלכה א:

מוסף רש"י

ליפר לאשתו והוא ליחסר.
אי אמרת בשלמא מיעקר עקר ואין לו מקום להתפס מדו ואי יפר ונמלא שהוא גורם ליבטל מדו, וקיל (חגיגה ג) דהוא שית מיתל, אלא אי אמרת מינו גיין, הויל ומכל מקום דין התפס ואין מדו בטל צנטול שלה ליפר לה ודא למתק, שהי לא נעקר בהפרתו הנדר מעיקר ודבין תפסין (תארי בשבט), אמתה הנתטא תמות.
אמתה הכתמה שהפרישה לשם חטאת תמות (לקמן טז.).

פ' הרא"ש

אמר כלום אם לא הוכיר אבר שהנשמה תלוי בו. והכי תניא בתוספתא פ' שני כפיו כשערו ה"ז נזיר ידי כידו רגלי כרגלו ה"ז נזיר ידי נזירה רגלי נזירה אלא אמר כלום הריני (ל) נזיר ושמעה אשתו ואמרה ואני מיפר לה ושלו קיים שאין נזורו תלוי בנזרה שהוא נזיר תתילת: הריני נזירה ושמע בעלה ואמר ואני אינו יכול להפר לה שאם הוא מיפר שלה היה גם נזור בטל בהנ"י בריש פירוקין הוה הראשון ודבורי כולם וכתוב לא ודל דתורי הוא אינו מיתל לעצמו: הריני נזיר ואת ואמרה שאני אותה אם גם היא תרצה להיות נזירה ואמרה אמן מיפר שלה ושלו קיים שאין נזורו תלוי בנזרה. הריני נזירה ואתה שאלה אתה אם גם הוא רוצה להיות נזירה ואמר אמן יכול להפר לפי שנזורו תלוי בנזרה. אינה סופגת ארבעים שכבר היפר נזרה. ר' יהודה אר אן אינה סופגת ארבעים מן התורה מפני שהנזיר מדרות מדרבנן לפי שכינותה ליבדור על דבירי תורה וכתוב: ומזות תניא מכות מ' מן התורה אבל מכת מדרות אינו אלא מכין אותו עד שתצא נפשו אבל הכא שעברה כבר לא עדיפה מאם לא הפיר לה: האשה שנדרה בנזיר והפרישה בהמתה לא בהמות חטאת ועולה ושלמים אם משלו היתה הבתה' תצא ותורעה בעדר והפרישה בטעות היתה. דכי אקני לה מידי דצריך לא אקני לה ואם משלה היתה החטאת שהקנה לה אחר ע"מ שאין לבעלה רשות בה תמות כדמפי' דהויא כמו חטאת שנתכפרו בעליה לדמיתה אולא, ועולה ושלמים יקרבו כיון שהופרשו ונאכלים השלמים ליום א' בחומר שלמי נזיר ואינן טעונין לאם. ואפי' הפרישה הלחם לחם. חיטת השלמים מקדשתן ומיהו פדיון צריך שכבר קדש קדשתה דמים

וכן אין חזק ושוק טעונים תנופה דבעי' על כפי הנזיר: היו מעות סתומים שיחדתן לקנות בהם קרבנותיה ולא פי' מאיזה מזה יקנו עולה או שלמים או חטאת יפלו לגדבה לעולת קיין [המובחן] ובגמ' מפי' דהלכה למשה מסיני הוא מפורשים דמי חטאת ילכו לים החלל והאיל אציל קנה בהם בהמה היתה מהם גם המעות אסור בהנאה ואין בהם מעילה (ז) דכיון דלא בודקה אצלה לא קרי' ביה קדושה: איבעילי להו בעל מעקר עקר כמו שחכם עוקר הנדר מעיקר או מינו גיין דכיון דמפיר בלא פתח של חרטה חתך את הנדר מעיקר ומבטלו מכאן ולהבא דוקא: והויא נמי אישתראי מידי דהוה אם אמר הריני נזיר ושמע חבריו ואמר ואני דאמרני' הותר הראשון והותרו כלום אבל אי אמרת מינו גיין מכאן ולהבא דוקא או נדר השניה קיים והי"ה דהוה מצי למימר

כא:

ידי נזירה ב'ו'. והי"ה צמתניתין אי לא ב' פי כפיו אלא פי נזיר

ושערי נזיר לא אמר כלום דאין הנשמה תלויה בו:

בעל מיעקר קא עקר. הנדר מעיקרא כשמפר לאשתו והוי כאליו לא חל מעולם כמו חכם שעוקר הנדר מעיקרו או

מינו גיין מהפרה ואילך הוא דמתצטל הנדר ועד ההפרה היה מקויים: **אי** אמרינן מיעקר עקר חבריתה נמי מישתראי שהי הוא כאליו לא חל הנדר מעולם ואי אמרינן מינו גיין היא מישתראי וחצירתה אסורה לפי שהיתה הראשונה בכל דין נזירות עד ההפרה ושפיר מיתפסין זה שניה והפרת הראשונה אינה מועלת לשניה ונהי דלגבי חכם הותר הנדר הראשון הותרו כלם היינו משום דחכם עוקר הנדר מעיקרו ונמלא כאליו לא חל מעולם אצל בעל שמיפר בלא חרטה אינו עוקר הנדר מעיקרו אלא מינו גיין והי"ה דמני למימר דנפקא מינה אם שמתה ציין ונטמאה וגלמה צמוד ואח"כ היפר לה דאי מיעקר עקר אינה לוקה ואי מינו גיין לוקה וכן לענין אם נטמאה צבוגג ואח"כ היפר אי מיעקר עקר לא תביא עולת העוף ואשם ואי מינו גיין מביאה עולת העוף ואשם שהי חל הניזירות עד עתה: **אלא** ש"מ **בעל** מיעקר עקר. ובהתרתה הוא מותר כמותה דלא חל הנדר מעולם ולכן אינו מיפר דאינו מיפר לעצמו אלא אחרים מוחלין לו וצ"ע (א) דלא דמי לאחרים דכיון דרשאי להפר לאשתו ותרין הר"ר אליהו דה"פ אא"צ מיעקר עקר אינו יכול להפר דפשיטא דקיים לה שאם לא קיים לה לא היה לדיורו שום דבר אא"כ מינו גיין א"כ אינו תלוי בדבורו וכיון שאין תלוי בדבורו ממילא הוי מופר: **במאן** דאמר קיים ליבי דמי אי איתשרי' אהקמתו מצי מיפר. [צמאין] שאמר קיים ליכי דאמת הוא דנשאלין על ההקמה דהכי נזיר רבי יוחנן בגדלים (דף טז.).

האשה שנדרה בנזיר והפרישה בהמתה. חטאת עולה ושלמים אם שלו היתה הבהמה פי' מזהמות של צעלה תלא ותורעה צעדד כלומר חולין היא כיון שהיפר לה צעלה וכדמפרש לקמן (דף טז.).

דכי [מקנה] לה צעלה מילתא דצריך לה כלומר אם לא היפר לה צאריכה לקרצנות נזיר צמילתא דלא צריכה כגון שהיפר לה צעלה ואינה צריכה לקרצנות נזיר לא מקני לה: **ואי** ס"ד **בעל** מיעקר קא עקר תיפוק לחלוין. דעקר הנדר מעיקרו ולא חל הנדר מעולם והוי כאלם המפרש צהמתו לנזירות ושאל לחכם והמירו דתנן (לקמן דף נא). דנפקא לחולין:

והיינו מעמא דביון דצריכה בפרה. על שציערה עצמה מן היין וכרצי אלעזר הקפר דלמר דמיר חוטא הוא הוה ליה חטאת? (העוף) שמתו צעליה אע"ג דהפר לה לענין ד' [לאיסורין] על הצהמה דין חטאת אם הצהמה [שלנה] היא דגמרה ומקדים לה: **היבי** דמי אי'לימא דלא היפר דא בעל. כלל צריכא למימר דלוקה דהא נזירה היא ופשיטה הוא דלוקה אלא פשיטא דהיפר לה הצעל אחר שנטמאה ואחר ששתמה ואפילו הכי לוקה דצההיא שעתא דשתמה ציין הוי נזירה וש"מ הצעל מינו גיין:

לעולם מיעקר עקר. ומייירי שלא היפר ודקאמרת צריכא למימר משום סיפא דאינטיריך ליה למיתני נזירה דלמר דכי נמי היפר לה צעלה ושתתה יין לוקה מכת מדרות סיפא דסופגת וסיפא אינטיריכא ליה למיתני לאפוקי מדרבי יהודה דלמר דכי נמי היפר לה צעלה ושתתה יין לוקה מכת מדרות ואם תאמר מאי איריא היפר לה ואחר כך היתה שותה לאשמועינן שתמה ונטמאה ואח"כ (שתתה) היפר לה [דליניה] סופגת כיון דמיעקר עקר (א) וי"ל דמשום רבי יהודה נקט הכי דלפילו דציפר ואח"כ שתמה סופגת מכת מדרות אע"ג דכבר היפר כיון דלאיסורא נתכוונה:

מי שאמר פרק רביעי נזיר

ורמינהו כו' זה הכלל כו'. ופה ושיער לא הוי דבר שהנשמה תלויה בו דאי גיין לשיער וחמין לניב שפתים לא מייית: **אמר רב יהודה דאמר אלהי יעשה פי כפיו מיין**. דהואיל דפריש הכי הוי נזיר: **אמרה** הריני נזירה **ושמע צעלה ואמר ואני שניהם נזירין ואינו יכול**

להפר לה. דכיון דלמר (א) ואני גלי אדעתיה דניחא ליה צמאי דקא נדרה אייה והשתא מקיים לה: **ואי אמרת מיעקר עקר**. צעל את הנדר מעיקרו אישתכח דצההיא שעתא דקאמרת חצירתה ואני דלא חייל עלה נזירות כלל: **ואי אמרת מינו גיין**. דמכאן ולהבא לא חייל עלה נזירות (א) אצל למפרע הוות נזירה: **איני אישפראי וחציתם אסירא**. דלכי אמרה ואני ד'הוות חצירתה נזירה מעליא: **ואי ס"ד צעל מינו גיין**. את הנדר מכאן ולהבא אמאי אינו יכול להפר משום דקאלמר ואני נימא דהאי דלמר ואני להכי הוא דקאלמר הכי דתהוי נזירה לפי שעה עד דליקבל עליה נזירות וליגזייה לנזירות אשתו מכאן ולהבא ונזירות ידייה תיחול עליה כדמעיקרא דהא אינו מיפר מכאן ולמפרע: **אלא לאו שמע מינה**. ה'הצעל כי מיפר לנזירות אשתו מעיקר עקר לה. ומשום הכי אינו יכול להפר לה שאם יאה מיפר לה נמלא מיפר את שלו (ו)דמיעקר עקר והיינו טעמא דאינו יכול להפר את שלה משום דצההיא שעתא דלמר ואני ניחא ליה דתהוי נזירה (ו) עד דחייל עליה נזירות (א) (א) דהא קיים לה לפי שעה ומההיא שעתא ואילך לא מני מיפר משום דצעל מעיקר עקר (ו)דלעולם אינו יכול להפר (ו)מכאן ולהבא בלא מפרע והכא למפרע לא מני מיפר דהא קיים לה לפי שעה: **כולא לעולם מינו גיין**. אלא היינו טעמא דלא מני מיפר לה דכיון דלמר לה ואני כמ"ד לה קיים נזירותין (ז)דמי והלכך אי' מיתשיל (ז)אהקמתו אהא דקא מקיים לה צרישא מני מיפר ואי לא לא מני מיפר: **ואם שלה היסא בהסמה**. וכגון שהקנה לה אחר לנזירותה ואמר לה על מנת שאין לצעלין רשות זה: **והיינו טעמא**. דתמות דכיון שהפרישה לשם חטאת מעיקרא והשתא לא מנצטרכה לכפרה דהא היפר לה צעלה ועקר את הנדר מעיקרו הויא לה כחטאת שמתו

צעליה דגמירי דלמיתה אזלא לפי שאין כפרה למתים. ואית (י)מפרשי כיון דצריכה כפרה על שציערה עצמה מן היין והשתא לא צריכה דהיפר לה צעלה (ט)מעיקרא הויא לה כחטאת שמתו צעליה דגמירי דלמיתה אזלא דלפילו ר"א הקפר מודה דלא קרבה אפי' על הכער משום דהויא לה כחטאת שמתו צעליה (א) משום דצחטאת בהמה גמרינן דתמות (א) אכל כחטאת העוף לא גמרינן דתמות: **אלא פשיטא דהיפר לה צעל**. וקתני דסופגת את הארצעים על שהיתה שותה יין ונטמאה למתים קודם שהיפר לה: **לעולם אימא לך מיעקר עקר לה צעל**. והכא צמאי עסקינן דסופגת את הארצעים כגון דלא היפר לה. ודקאמרת אי לא היפר לה צעל צריכא למימר דאי לא צריכא אלא משום דקתני סיפא כו': **אינה סופגת**. דצריכא למימר דס"ד (א) דתספוג כיון דנתכוונה לאיסורא: **תנא**

שנאלין על ההקם ולא על ההפר. ואי ס"ד מעקר עקר תיפוק ליה דהוי כאילו לא נדרה כלל ומעיקרא הפרשה בטעות הוואי: והיינו טעמא כיון דצריך הפרה כו"א הקפר כדמפרש בסמוך משום דלקמן קריבה הוצרך ליתן טעם יפה להקריבה אבל הכא דלמיתה אולא לא חש להצריך: ואית דגרסי כיון דלא צריך כפרה דכבר הפיר לה בעלה הוי כחטאת (ושמעה דהפירי לה בעל דבעל מיעקר קא עקר. מ"מ בשעה שהפרישתה היתה צריכה כפרה כל' היתה מחויבת להביאטא ואע"ג דהפירי לה בעל ומיעקר קא עקר לא הוי הפרשה בטעות אלא כחטאת שמתו בעליה: ואי ס"ד מיעקר עקר אמאי סופגת מ' הא איגלאי מילתא למפרע דלא היתה נזירה מעולם (א) אין הכי נמי ור"א הקפר היא הלכך בקל מביאה חטאת העוף ובעליהה מונעת כיון דאשכחן

מסורת הש"ס

(א) [מוספתא פ"ב:] (א) לעיל יט. מדרס פה. (א) לעיל כ: (מדרס ג.) (ד) מדרס פג. לקמן כד. (א) [ומאג' ושי"ג] (א) לקמן כג. מדרס פג: (א) [מדרס כח: ושי"ג] (א) לקמן כג. מדרס פג. (א) [ג"ל אחר ד"ה אייה, (י) ג"א דגרסא,

נוסחת הריב"ן

(א) דלמר יעשה פיו כפיו: (ב) דלמר איהו ואני: (ג) אצל כי נזירה: (ד) לימא צביי: (ד) הויא: (ה) צעל המפר לנזירות כו': (ו) צביי כחוב כאן גליון דמעקר כו': (ז) נזירה לפי שעה: (ח) נזירות ומיד חל עליה נזירות דהא כו': (ט) ועולם: י' צמחאן: (כ) אלא לעולם מינו גיין (אלא) לימא צביי ומה"ד והיינו טעמא: (ל) נזירותין והלכך: (מ) אקמייתא: (נ) מעיקרו: (ס) דמ"ד: (א) נז

הגהות הריב"ן

(א) גמ' והיינו טעמא כיון דלא צריכא כפרה) תא"מ וי"צ פ"א דצריכה כפרה: (ב) רש"י ד"ה אלא לאו וכי נזירות ידירה דהא קיים לה: (ג) ד"ה והיינו טעמא וכי שמחו צעליה ודא דבקט בהמה משום דנחטאת:

הגהות מהר"ב רנשבורג

(א) רש"י ד"ה והיינו טעמא וכי משום דנחטאת בהמה גמרינן דתמות. י"צ עיי' לעיל דף קי ע"א רש"י ד"ה או שפרחה ופי' ובשער המלך פ"ד מהל' פהמ"ק הל' א': (ב) תוס' ד"ה ידי נזירה ופי' והי"ה צממני' אי לא אמר כ"צ"ג (ג) ד"ה אלא וכי וי"ע דלא דמי לאחרים. י"צ ר"ל לאחרים שאין יכולים להפר לעצמן. א"מ: (ד) ד"ה מלת איסור נמחק. וי"צ זה יק על כו' כ"צ"ג א"מ: (ה) ד"ה לעולם מעיקר עקר ופי' לנשוא רבי עיי' יהודה נקט הכי. י"צ עיי' ח"מ.

הגהות התוספות

- דיבור זה הוא המשך הדברים שגלפ"א ומימות ידי מירה כי נמחק. ועיי' ד"ב.
- י"ל כחטאת. 3. י"ל לענין איסור יש.

פ' הרא"ש (המשך)

כגון ששתתה יין ונטמאת למתים ואח"כ הפר לה בעלה דאי מעיקרא עקר אינה לוקה ואי מינו גיין לוקה כדאמרינן בסמוך: ואי ס"ד בעל מינו גיין ליפר לאשתו והוא ליחסר שלא נבטלש נזורו בהפרתה. אי מיתשיל אהקמתו מצי מפיר שישאל לחכם ויתיר לו מה שקיים לה ואז יוכל להפר לה כדאי' בנדרים

^[1] מנאן עד ד"ה איבעילי לה שייך למתני' דלעיל ולמתני' דלקמן דף כ"ג וכו': (ב) אולי י"ל כיון דלים התנא אזלי לא קרינא סבו קדשי (א) שייך לדף כ"ב ע"א: